

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
DE RAAD

ZITTING 2023-2024

12 SEPTEMBER 2023

BELEIDSVERKLARING 2023-2024

Beleidsverklaring 2023-2024

Intro

Met deze beleidsverklaring, de laatste van de huidige legislatuur, zitten we volop in de tweede helft van het eerste Strategisch Meerjarenplan van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

De wereld verandert aan een razendsnel tempo, de stad vernieuwt en verjongt voortdurend. De VGC beweegt soepel mee met Brussel en de noden van onze burgers. Dat kan omdat de VGC zelf op vaste grond staat. De sterkte, betrouwbaarheid en toegankelijkheid van onze kleine overheid zijn een houvast voor tienduizenden Brusselaars. Het N-netwerk is niet weg te denken uit het Brusselse Gewest: wie het vertrouwde N-logo ziet, is in goede handen.

Die kwaliteit komt niet vanzelf. Ze wordt in stand gehouden door duizenden professionals en vrijwilligers, door mensen die expertise koppelen aan nieuwsgierigheid, door een uitstekende administratie en door een los-vaste gemeenschap die van ver of nabij een band heeft met het N-netwerk.

Die kwaliteit blijft ook niet zomaar. Er zijn genoeg redenen om ons geen verminderde inzet te veroorloven. Zo is het tekort aan beroepskrachten in het onderwijs, de zorgsector en de kinderopvang een voortdurende stresstest voor onze mensen. Armoede, jeugdwerkloosheid, stijgende prijzen en de klimaatcrisis stellen onze samenleving op de proef. Geen evidentie om in die context het evenwicht te bewaren tussen vernieuwing, noodoplossingen en beleid op de lange termijn.

Geen evidentie, maar we doen het wel. Het college van de VGC is tevreden dat we vandaag de plannen voor het komende jaar kunnen voorstellen; deze beleidsverklaring biedt een blik op nieuwe initiatieven en op versterkingen van de huidige. We benoemen niet alles wat we gaan doen, maar lichten per beleidsdoelstelling enkele acties en operationele doelstellingen toe die we graag met jullie bespreken.

Want ook dat is een sterkte van de VGC: we werken graag veel samen – met deze Raad, en ver hierbuiten: met burgers, organisaties, middenveld en andere overheden.

1. Brusselaars kunnen hun talenten maximaal ontwikkelen

Zuurstof geven aan organisaties in welzijn, gezondheid en zorg

De vraag naar hulp en zorg neemt toe, maar tegelijk wordt personeel vinden en houden steeds moeilijker. De werkdruk stijgt en problematieken worden complexer. Het is helaas een herkenbare situatie voor een heleboel sectoren en organisaties.

Een absolute prioriteit blijft dan ook het personeelstekort in de Brusselse welzijns- en zorgvoorzieningen. Naast de bestaande programma's 'Werken voor ketjes' (kinderopvang) en 'Zorg om talent' (zorgberoepen), zetten we in op knelpuntberoepen als jeugdhulpverleners, begeleiders van personen met een handicap en maatschappelijk werkers. Daarom geven we een vervolg aan het project 'Op niveau' van het Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg, dat op innovatieve manieren nieuwe mensen wil vinden, aantrekken én behouden in de welzijn- en zorgsector.

Organisaties in de jeugdhulpsector worden de laatste jaren steeds meer uitgedaagd omdat het aantal hulpvragen stijgt, en ze tegelijk moeilijk nieuwe mensen vinden. We stellen daarom samen met de Vlaamse Gemeenschap en verschillende Brusselse jeugdhulporganisaties een crisismanager aan. Deze persoon zal vanuit Tonuso de jeugdhulporganisaties bijstaan door over de organisatiegrenzen heen te werken aan meer zij-instroom, werkprocessen te verbeteren en samen te werken rond thema's als aantrekkelijk werkgeverschap, meertaligheid en diversiteit.

We overtuigen jongeren via een uitgebreide communicatiecampagne om te kiezen voor een opleiding tot kinderbegeleider en maken (bijna-)afgestudeerden warm voor het werken met kinderen in de kinderopvang.

We zorgen ook voor nieuw opgeleide kinderbegeleiders, die een diploma behalen door een combinatie van een opleiding en ervaring in de kinderopvang. De kandidaat-kinderbegeleiders kunnen al tijdens die opleiding betaald aan de slag. De deelnemende kinderdagverblijven zorgen voor het mentorschap van de kinderbegeleiders. We voorzien gecombineerde en kennen voldoende subsidies toe aan de kinderdagverblijven voor de omkadering, de tewerkstelling en de opleidingstijd van deze kinderbegeleiders. Doordat de kandidaat-kinderbegeleiders mee ingeschakeld worden in de leefgroepen, ondersteunen en versterken zij daar mee de teams. Samen met Eva BXL en Huis van het Nederlands voorzien we bijkomende ondersteuning zoals vorming, intervisie, coaching en Nederlands op de werkvloer.

Verder werken we samen met het Huis voor Gezondheid aan een sterk stagebeleid in de kinderopvang en een goede begeleiding van startende kinderbegeleiders. We verhogen het aantal regionale ondersteuners bij Opgroeien in Brussel om de kinderdagverblijven bij te staan. We voorzien vorming en ondersteuning voor IBO's en nieuwe initiatiefnemers die werken rond het kwaliteitslabel kleuteropvang van het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten.

Multifunctionele dienstverlening gericht op maximale integratie

Het internaat van Kasterlinden wordt een Multifunctioneel schoolflankerend Centrum (MFC). Het MFC Kasterlinden zal meer en bredere begeleidingsmogelijkheden bieden aan leerlingen met ernstige gedrags- en emotionele moeilijkheden of stoornissen (GEMS).

We zetten in op een toegankelijk, duurzaam en integraal aanbod voor deze leerlingen en creëren 10 extra plaatsen in het internaat en 50 extra plaatsen in het basisonderwijs. We zorgen voor een schoolvervangend aanbod en bieden gespecialiseerde begeleiding op school, in het internaat en thuis. Samen met het MFC zorgen we voor de uitbouw van een expertisecentrum waar scholen terecht kunnen met hun vragen rond het omgaan met gedragsmoeilijkheden bij hun leerlingen. Voor dit hele aanbod bouwt de VGC een nieuwe en aangepaste infrastructuur op de campus van Kasterlinden, die tegen 2025 zal worden opgeleverd.

Het ondersteuningsteam Kasterlinden werd omgevormd tot een leersteuncentrum. Op deze manier begeleiden heel wat professionals uit het buitengewoon onderwijs leerlingen met specifieke onderwijsbehoeftes en de schoolteams in het gewoon onderwijs. We werken hierdoor mee aan inclusief onderwijs waar het kan en specifiek buitengewoon onderwijs waar het moet.

Iedereen aan boord

Via het partnerschap met Abrusco en Kans zetten we onze ambitie verder om schooluitval maximaal tegen te gaan. We zorgen voor de begeleiding van risicogroepen en de doorstroom naar de arbeidsmarkt.

In dat kader versterken we ook de cursistenbegeleiding in het secundair volwassenenonderwijs CVO. De instroom in het tweedekansonderwijs evolueert de laatste jaren naar een steeds jonger publiek met een grote nood aan begeleiding en zorg. Wij investeren in extra ondersteuning, zodat deze kwetsbare jongeren de kans krijgen om een diploma secundair onderwijs te behalen.

Het aantal inschrijvingen voor het Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) groeit aan en de aanwezige capaciteit is onvoldoende om alle jongeren meteen in te schrijven. Naast een capaciteitsinspanning gaan we dus op zoek naar een creatieve oplossing om deze jongeren te ondersteunen in hun leerloopbaan. Om een vlotte instroom en doorstroom naar het OKAN-onderwijs mogelijk te maken, richten we in afwachting en in voorbereiding een wachtaanbod in, met aandacht voor taal, leerattitude, kennis van het onderwijslandschap, de stad en het vrijetijdsaanbod. We doen dat in samenwerking met de onderwijsverstrekkers, het Lokaal Overlegplatform (LOP) en partners. We zorgen eveneens voor een eenvoudig registratiesysteem, zodat het OKAN-aanbod en de nood aan extra plaatsen goed kan worden gemonitord.

Leerkracht in Brussel

Door de groei van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en de vele grootstedelijke uitdagingen, blijft de nood aan leerkrachten bijzonder groot.

In een aantal scholen starten de proeftuinen, goedgekeurd door de Vlaamse Gemeenschap. De VGC zal deze nieuwe organisatieconcepten mee opvolgen om, samen met het Onderwijscentrum Brussel (OCB), gericht acties te kunnen nemen in de strijd tegen het lerarentekort.

De inspanningen om zij-instromers aan te trekken, worden voortgezet. We blijven gericht informeren via infobeurzen en met de inzet van de nieuwe consulent voor zij-instromers zorgen we voor een persoonlijke en aanklappende vraag- en trajectopvolging, op de weg naar een diploma en een job in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Voor zij-instromers die nog niet over het vereiste pedagogische diploma beschikken, continueren we de mogelijkheden om de opleidingskost te vergoeden en voldoende vrijstelling te verlenen voor het volgen van de educatieve opleiding.

Het is absoluut noodzakelijk om de Brusselse instroom in de educatieve opleidingen te vergroten. We bieden daarom ook in 2023-2024 het project 'Talent for Teaching' aan, waarbij leerlingen uit de derde graad secundair onderwijs met begeleiding kunnen proeven van lesgeven. Ook de positieve beeldvorming via leerkrachtBXL speelt hierop in.

Het OCB blijft inzetten op kwaliteitsondersteuning van de Brusselse schoolteams op het vlak van grootstedelijke onderwijsthema's. In haar ondersteuningstrajecten zal het OCB specifiek aandacht hebben voor startende leerkrachten, waaronder ook de zij-instromers.

Voldoende capaciteit in duurzame en moderne infrastructuur

Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel blijft groeien, waarbij vooral het secundair onderwijs aan een echte groeispurt is begonnen. De investeringen in renovatie en nieuwbouw van scholen wordt gecontinueerd, met de focus op capaciteitsuitbreiding. Maar ook het duurzame en multifunctionele aspect krijgen een prominente rol.

Dit werkjaar komen een recordaantal infrastructuurdossiers, gesubsidieerd door de VGC, tot rijping. De basisschool van het Sint-Jan Berchmanscollege in Brussel Stad start met uitbreidingswerken, net zoals de Imelda basisschool van KATOBA in Sint-Jans-Molenbeek, de basisschool Sint-Martinus in Sint-Jans-Molenbeek, het Sint-Pieterscollege in Jette en in de loodsen van Campus Spoor West in Anderlecht van Sint-Goedele vzw. Ook de campus Droomboom van de Stad Brussel en de GO! basisscholen De Stadsmus in Oudergem, Zavelberg in Sint-Agatha-Berchem en De Kleine Geuzen in Jette starten met hun nieuwbouwwerken, om zo de capaciteit te verhogen en te behouden waar nodig.

Momenteel zijn er een 55-tal lopende bouwdoossiers: 21 daarvan zullen dit schooljaar starten met de werken – goed voor 1.071 plaatsen basisonderwijs en 1.940 plaatsen secundair onderwijs – terwijl 14 bouwdoossiers zullen worden afgerond – goed voor 1.326 plaatsen basisonderwijs en 1.054 plaatsen secundair onderwijs.

Eind augustus legden we de symbolische eerste steen van de bouwwerken van Campus STREAM, waar het GO! een secundaire school van 800 leerlingen inricht en de gemeente Anderlecht zorgt voor een dubbele basisschool van 480 leerlingen en een kinderdagverblijf. We doen er alles aan om in deze legislatuur nog een nieuw DBF-project (Design Build Finance) op de rails te zetten in de regio Etterbeek/Elsene ten behoeve van het secundair onderwijs. De onderhandelingen met de ontwikkelaar en de stakeholders lopen, met het oog op de creatie van meer dan 1000 extra plaatsen.

Tenslotte kunnen we de start van de bouwwerken aankondigen van een nieuw schoolgebouw voor de gemeentelijke academie voor muziek en woord van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe, in het kader van het gezamenlijke investeringsplan van de VGC en de Vlaamse overheid. De werken van de nieuwe gemeentelijke academie voor muziek en woord van de gemeente Sint-Agatha-Berchem komen op kruissnelheid. Ook de projecten van de academie van de gemeente Jette, de GO! academies in Etterbeek, Chopin en het RHoK, de academie van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe worden nauwgezet opgevolgd.

Naast de jaarlijkse oproep ‘Energiezorg op School’, focussen we extra op het gebruik van groene energie via de plaatsing van zonnepanelen en het technisch en structureel in orde zetten van de dakconstructies. De laatste buitenspeldossiers, die zorgen voor vergroening op de speelplaats, worden afgerond. We volgen eveneens de maatregelen op die Leefmilieu Brussel zal voorstellen om het asbestbeheer in ons gewest (en in het bijzonder in de scholen) aan te pakken en onderzoeken hoe we scholen daarbij kunnen ondersteunen.

De subsidielijnen ‘Renovatie leraarskamer’ en ‘Renovatie schoolrefter’ worden verder uitgerold. Meer dan 50 scholen dienden een aanvraag in voor de renovatie van de leraarskamer. Hiervoor werd al meer dan een half miljoen euro aan subsidies toegekend. Voor de renovatie van de refter werden al twaalf dossiers goedgekeurd voor een totaal subsidiebedrag van meer dan 700.000 euro.

Gelijke onderwijskansen

We gaan voor een geïntegreerd beleid dat ervoor zorgt dat alle kinderen, jongeren en volwassenen maximale en optimale onderwijskansen hebben, zodat zij al hun talenten kunnen ontwikkelen en een succesvolle leer- en onderwijsloopbaan kunnen doorlopen.

Dat begint met het zo goed mogelijk informeren van alle ouders over de aanmeldings- en inschrijvingsprocedure 2024-2025. Ter ondersteuning van de Vlaamse overheid, de Lokaal

Overlegplatformen en de scholen voeren we een brede informatiecampagne en zorgen we ervoor dat de intermediaire partners, die ouders helpen bij de online aanmelding, voldoende worden bijgestaan.

Vanaf het schooljaar 2023-2024 kunnen scholen in het traject Generatie BXL terecht op een nieuwe website, databank en webapplicatie voor de ondersteuning van leerlingen, leerkrachten, ouders en organisaties in de transitie momenten op het vlak van leerloopbaan, studiekeuze en arbeidsmarkt.

Via Tracé Brussel organiseren we werkbezoeken tussen bedrijven en scholen zodat jongeren meer kennis en praktijkervaring opdoen en beter op de hoogte zijn van de noden van de bedrijfswereld. We houden de vinger aan de pols bij het promoten en uitrollen van de nieuwe duale richtingen en onderzoeken de mogelijkheid om openstaande leerwerkplekken van werkgevers bekend te maken bij jongeren die nood hebben aan een leerwerkplek.

Om de digitale kloof te verkleinen, werkt de VGC mee aan het project Digibanken en ontwikkelt ze een complementair aanbod e-inclusie, dat zich richt tot Brusselaars die in een traject naar werk en opleiding zitten of hierin interesse tonen.

Armoedebestrijding blijft hoog op de agenda staan. Via het subsidiekader 'schoolkosten' komen we tegemoet aan specifieke noden van leerlingen uit de meest kwetsbare gezinnen. We streven ernaar om dit subsidiekader te verlengen, evalueren hoe het subsidiekader in de voorbije jaren heeft gefunctioneerd en kijken vooruit op welke aspecten nog verbeteringen kunnen worden aangebracht. Omgaan met armoede op school blijft ook een centraal ondersteuningsthema in de werking van het OCB. Dit komt zowel aan bod in de vormingen als in de ondersteuningstrajecten.

We dragen vanuit onderwijs bij tot het mentaal welbevinden van jongeren door scholen aan te moedigen om proactief in te zetten op pesten en grensoverschrijdend gedrag doorheen het volledige schooljaar. We detecteren bestaande en nieuwe best practices in Brussel en verspreiden deze zo breed mogelijk. Deze maatschappelijke problematiek krijgt eveneens versterkte aandacht van het OCB in het kader van het thema leer-, klas- en schoolklimaat.

2. Brussel is een kind- en jeugd vriendelijke stad

Geïntegreerde ondersteuning voor Brusselse gezinnen

Het aantal fysieke locaties van het nieuwe Huis van het Kind Brussel breidt verder uit, van 7 locaties naar 10. De opstart van de 3 extra locaties wordt voorbereid, samen met de Vlaamse Overheid en het kernpartnerschap van het nieuwe Huis van het Kind, dat bestaat uit de Gezinsbond, Wiegwijs en I-mens.

We bouwen met Arlette de ondersteuning van de Nederlandstalige Brusselse babytheken uit. Deze babytheken helpen gezinnen om babyspullen te ontlenen en zo tegelijk duurzame en betaalbare keuzes te maken. Ze zijn bovendien een laagdrempelige toegangspoort voor gezinnen om in contact te komen met het Brusselse gezinsondersteunende aanbod en er gebruik van te maken.

We zetten de investeringsprojecten in de kinderopvang verder. De tijdelijke huisvesting van kinderdagverblijven 't Zandloperkje en Onze Guitjes (beide Sint-Agatha-Berchem) wordt in gebruik genomen. De werken starten aan het kinderdagverblijf Arion met Huis van het Kind (Sint-Jans-Molenbeek), kinderdagverblijf Zandkasteeltje (Koekelberg), kinderdagverblijf Zandloperkje (Sint-Agatha-Berchem), kinderdagverblijf Floréal (Ukkel) en IBO De Puzzel (Jette). Kinderdagverblijf Harlekijntje (Sint-Jans-Molenbeek), kinderdagverblijf Windekind (Jette) en kinderdagverblijf Koningin Astrid (Brussel) openen in hun nieuwe gebouw.

Het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten trad in werking in 2021, maar de Vlaamse middelen komen pas in 2026 naar de VGC. Voor die subsidiëring van de IBO's vanaf 2026 werken we een nieuw subsidiereglement uit.

Samen met het CAW Brussel en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen blijven we inzetten op het vinden van gepaste antwoorden op de welzijnsvragen waarmee Brusselse gezinnen in onze scholen geconfronteerd worden.

Een inclusief N-netwerk

We zorgen ervoor dat kinderen en jongeren met een (vermoeden van) handicap of verhoogde zorgnood kunnen deelnemen aan de vrijetijdsactiviteiten van de VGC. Om zichtbare en onzichtbare drempels te doen verdwijnen, coacht MPC Sint-Franciscus ook de VGC-animatoren en begeleidt het kinderen en jongeren met een handicap of zorgnood op maat.

Organisaties binnen het N-netwerk kunnen rekenen op onze steun om via impulssubsidies hun werking toegankelijk te maken voor Brusselaars met een handicap. Zo zal Gemeenschapscentrum De Platoon samenwerken met Demos om obstakels in hun werking te identificeren en aan te pakken. Circus Zonder Handen bouwt haar baanbrekende inclusiewerking verder uit en ook Jeugd en Muziek Brussel start een project om participatiedrempels weg te nemen. Organisaties kunnen nog tot eind oktober steun aanvragen om hun werking in het komende jaar toegankelijk te maken.

Brussel geeft kinderen en jongeren ruimte

De VGC en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest haalden de internationale conferentie Child in the City naar Brussel. Dit tweejaarlijks wereldcongres zal plaatsvinden in het Museum voor Schone Kunsten van 20 tot 22 november 2023. Het congres gaat met het thema 'Building the Future' het debat aan over een stad op kindermaat, voor de kinderen van nu en morgen. Meerdere VGC-diensten (jeugd, sport, gezin, onderwijs...) delen op dit congres Brusselse goede praktijken en tonen zo het krachtige Brusselse (jeugd)werkveld aan de wereld. Met Playcation – de opvolger van Staycation – ondersteunen we initiatieven voor vrij en niet-begeleid spelen en bewegen. Niet elk kind heeft de kans om tijdens de zomer een reis te maken, daarom zetten we met deze projectoproep expliciet in op speelimpulsen in de onmiddellijke buurt van kinderen en jongeren. De armste wijken met een hoge concentratie aan jongeren hebben daarbij onze grootste prioriteit. We evalueren de oproep, houden rekening met de opmerkingen van de kinderen zelf en lanceren een nieuwe oproep in 2024.

Bij de eerdere projectoproep À Fonds merkten we een groot engagement bij jongeren om zich te organiseren en in te zetten voor elkaar en de stad. Daarom lanceren we A Fonds +, dat zich niet richt op individuele jongeren, maar op diverse collectieven en jeugd(werk)initiatieven. Met een nieuwe medewerker op de jeugddienst kiezen we ervoor om structureel te werken rond divers en stedelijk engagement in Brussel.

Het is niet evident voor Brusselse jongeren om een plek te vinden waar ze laagdrempelig en betaalbaar kunnen feesten. Op *fuiven.brussels* vind je een overzicht van vijftien interessante locaties verspreid over het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor een fuif, concert of ander evenement. We blijven op zoek gaan naar interessante pistes om het aanbod van betaalbare fuiflocaties uit te breiden en investeren in extra fuifpakketten met geluids- en lichtmateriaal.

We zetten als VGC samen in op een veilige omgeving in het nachtleven met een specifiek trainingsaanbod voor organisaties en personen. Zo willen we de alertheid en het zorg dragen voor elkaar aanzwengelen en het fijne Brusselse uitgaansleven – sinds kort erkend als immaterieel erfgoed – vrijwaren van ongewenst gedrag.

We vinden het essentieel dat kinderen en jongeren zowel binnen als buiten de schooltijd in contact komen met kunst en cultuur. Vanaf september versterken we daarom de scholenwerking van de gemeenschapscentra door ze uit te rollen in 4 regionale schoolpodia. De gemeenschapscentra slaan de handen in elkaar om zo elke leerling uit het Brussels Nederlandstalig onderwijs van kunst en cultuur te laten proeven. Daarnaast lanceren we een open oproep voor een structureel vrijetijdsaanbod rond kunst- en cultuureducatie voor kinderen en jongeren in Kuregem.

Uitbreiding en verduurzaming Brede School

Het uitstekende werk van de Brede Scholen breiden we uit en verankeren we. Dat is de inzet van de Brede School-hervorming en het resultaat van een participatief traject waaraan ruim 300 betrokkenen deelnamen.

Door de investeringen die met de hervorming gepaard gaan, kunnen we de Brede Schoolwerking uitbreiden en alle leerlingen tussen 2 en 14 jaar in een Nederlandstalige Brusselse school bereiken. Zo zorgen we ervoor dat rond al deze ketjes een warm netwerk ontstaat van samenwerking tussen scholen, gezinnen, lokale vrijetijds- en welzijnsorganisaties. Brede Scholen vergroten de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren en ze scherpen hun talenten aan. Ze slagen erin drempels tot het welzijnsaanbod en tot vrijetijdsactiviteiten weg te werken. Met deze hervorming zal die dynamiek zich verspreiden en zo kunnen we nog veel meer Brusselse kinderen en jongeren in (kans)armoede bereiken.

De job van de Brede Schoolcoördinatoren is niet in steen gebeiteld: het is een werk van voortdurend bijsturen, leren en aanpassen. Daarom zullen de Brede Schoolcoördinatoren vanaf 2024 samen met de VGC ook een *lerend netwerk* vormen: een nieuw platform om elkaar te ontmoeten, zich te laten inspireren en samenwerkingen op te zetten.

Toeiders in Diversiteit

In uitvoering van het plan Samenleven van de Vlaamse Gemeenschap ging de VGC een overeenkomst aan met Pin vzw om toeleiders in diversiteit in Brussel in te zetten. Eén van de opdrachten is het toeleiden van jonge nieuwkomers naar vrije tijd, met focus op sport. In dit tweede projectjaar ligt de nadruk op een betere en meer grootschalige toeleiding van jonge nieuwkomers én het in kaart brengen van drempels om aan sport te doen bij de doelgroep.

Versterking van de speelpleinwerking

De VGC organiseert speelpleinwerkingen samen met scholen of hun inrichtende machten. Samen zorgen we voor een fijne en talige vakantie voor kinderen en jongeren van 3 tot en met 15 jaar. Het aantal speelpleinwerkingen kende de afgelopen jaren een explosieve groei. Om voldoende opgeleide animatoren te rekruteren, organiseren JES Brussel en VDS Brussel – op initiatief en met middelen van de VGC - extra animatorcursussen. De Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) creëert op deze manier op jaarbasis 30 extra plaatsen in de animatorcursus. Vanaf 2023 zal JES Brussel 100 extra animatoren opleiden.

Steeds meer kinderen willen deelnemen aan de VGC-speelpleinen. Daarom blijven we manieren zoeken om de speelpleinwerking verder uit te bouwen.

3. We bouwen mee aan een meertalig Brussel

Talige ontwikkeling

Het ondersteunen van krachtig taalonderwijs Nederlands blijft één van de belangrijkste speerpunten van het VGC-onderwijs en -vormingsbeleid. Op basis van wetenschappelijk onderzoek en met de jarenlange expertise van het OCB, ondersteunen we de scholen in de ontwikkeling van de verschillende aspecten van taalkrchtig onderwijs om de taalvaardigheid Nederlands van alle leerlingen te verhogen.

Deze inzet op de talige ontwikkeling start in het kleuteronderwijs en loopt verder tot in het hoger onderwijs en de opleidingstrajecten. We richten ons hierbij zowel op leerlingen als op ouders, schoolteams en begeleiders.

Concreet doen we dit via het versterken van het taalbeleid op school, de ondersteuning van het leesonderwijs, het creëren van taalproductiekansen, de ontwikkeling van activiteiten en materialen, het verwezenlijken van een taalstimulerend aanbod voor leerlingen in scholen met een hoog aandeel kwetsbare jongeren via onder andere taaltutoren.

In het hoger onderwijs bieden we taalondersteuning aan de graduaatstudenten en de studenten in de lerarenopleidingen. Dat de taalondersteuning werkt, blijkt uit de studievoortgang van de studenten. De meerderheid van de studenten die taalondersteuning ontvangt, behaalt een diploma binnen de normale studieduur. We evalueren ook de impact van het voorbereidende traject 'Klaar voor de lerarenopleiding!' van Odisee en Erasmushogeschool Brussel dat toekomstige studenten voorbereidt op de starttoets Nederlands.

In de zomervakantie organiseert het OCB de Talentboost voor kinderen met een andere thuistaal die het moeilijk hebben met het Nederlands. Het aanbod werd reeds uitgebreid in 2022. Via een prikkelend en kwaliteitsvol activiteitenaanbod zorgen de begeleiders voor maximale ontwikkelings-, speel- en interactiekansen. Het Nederlands wordt gehanteerd als instructietaal, speltaal, vrijetijdstaal, omgevingstaal en knuffeltaal. Tegelijkertijd wordt er ruimte gemaakt voor meertaligheid en de thuistaal van de leerlingen.

Het Huis van het Nederlands Brussel en Ligo-Brusselleer krijgen in dit verhaal eveneens een belangrijke rol toebedeeld. Zij staan in voor de organisatie van extra oefenkansen Nederlands voor ouders en begeleiden de instructeurs van opleidings- en werkervaringstrajecten in de verdere professionalisering op het vlak van taalontwikkelen opleiden via een nieuw open vormingsaanbod. De taalcoaching van Ligo-Brusselleer zorgt ervoor dat cursisten, die weinig of geen Nederlands spreken, toch aan de slag gaan en blijven in een opleiding.

De focus op krachtig taalonderwijs Nederlands gaat hand in hand met de ambitie om de meertaligheid van alle kinderen en jongeren te bevorderen. Inzetten op die meertaligheid Nederlands, Frans en Engels in combinatie met de thuistalen, is essentieel voor de ontwikkeling van de Brusselse kinderen en jongeren. Daarom stimuleren we ook een goede ontwikkeling van de moedertaal van leerlingen als basis voor de goede verwerving van de schooltaal.

De ondersteuning van deze meertaligheid is een belangrijke pijler in de werking van het OCB. Dit vertaalt zich in vormingen, ondersteuningstrajecten en het verder ontwikkelen van de ondersteunende website Brussel Vol Taal.

In het komende werkjaar blijven we ook de meertalige projecten op school ondersteunen. We subsidiëren de opleidingsdagen E=(MC)2 voor schoolteams van de VUB en ULB over omgaan met meertaligheid in een superdiverse context. Scholen kunnen daarnaast gratis ouderactiviteiten in huis halen, georganiseerd door PIM (Foyer) met als doel de talige ontwikkeling van kinderen te versterken binnen een meertalige opvoeding.

Via de inzet op taal komen we tegemoet aan een aantal prangende vragen van het werkveld, die aan bod kwamen in de participatietrajecten 'Ronde van Brussel' en 'Brussel aan de Slag'. We blikken terug op de realisaties en maken een tussentijdse balans op.

Ook in de welzijns- en zorgsector bieden we ondersteuning om hulpverlening toegankelijk te maken voor alle Brusselaars in het N-netwerk. Het Huis van het Nederlands ontwikkelde een communicatiegids om Brusselse hulp- en zorgverleners te ondersteunen in hun communicatie met anderstalige hulpvragers, de dienstverlening zo toegankelijk mogelijk te maken en taaldrempels in de zorg te overbruggen. CAW Brussel maakt werk van een taaltoegankelijke werking door het gebruik van toegankelijk Nederlands, de versterkte samenwerking met intercultureel bemiddelaars, sociaal tolken en vertalen en de ontwikkeling van vertaalapps in functie van taaltoegankelijke welzijnsbegeleiding. We rollen deze methodiek verder uit in de welzijnssector.

4. We betrekken alle mogelijke Brusselaars bij het vormgeven van ons beleid en aanbod

Armoede bestrijden

We maken halfweg de looptijd van het VGC-armoedeplan een tussentijdse evaluatie en gaan hierbij in dialoog met Brusselaars die in armoede leven. We sturen dit jaar ook de armoedetoets van de VGC bij. Na de structurele versterking van de acht armoedeverenigingen met een voltijdse terreinwerker, investeren we in een volwaardige infrastructuur voor de verenigingen, o.a. bij Pigment, De Schakel en de Buurtwinkel.

We ontwikkelen een vormingsaanbod met een focus op armoede en diversiteit voor het VGC-personeel en verhogen zo de expertise bij de VGC rond divers- en armoedesensitief werken in een grootstedelijke context.

Samenleven in diversiteit

We dienen opnieuw een projectaanvraag 'Plan Samenleven' in bij de Vlaamse Overheid. Met de bijkomende projectmiddelen nemen we initiatieven om de inclusie van personen met een andere herkomst te bevorderen, over de beleidsdomeinen heen. We doen dat samen met tal van partners uit ons netwerk: het Huis van het Nederlands, Bon – Agentschap Integratie en Inburgering, Syntra Brussel en She Did It, Brukselbinnenstebuiten, FMDO, Tracé Brussel, Pin ...

We werken aan een sterkere verankering van diversiteit en inclusie in het Nederlandstalige netwerk in Brussel. Zo willen we de omstaandersvormingen verderzetten en de impact ervan evalueren. We ontwikkelen op basis van deze ervaring een globale aanpak rond anti-discriminatie, racisme en grensoverschrijdend gedrag binnen de VGC en het N-netwerk. Het algemene doel blijft een brede sensibilisering en deskundigheidsbevordering van professionals en burgers.

Vanuit dezelfde doelstelling werken we leertrajecten rond diversiteit en inclusie uit voor partners uit het N-netwerk. Dat doen we in samenwerking met onder meer Bon, LEVL en Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg. Die trajecten zullen we nu breder aanbieden aan geïnteresseerde partners uit het N-netwerk, met oog op uitwisseling van ervaringen.

We lanceren in het najaar een communicatiecampagne om een positieve beeldvorming te stimuleren over hoe diverse Brusselaars onze stad vormgeven. De focus ligt op verhalen van verbinding binnen het N-netwerk.

De VGC bouwt verder aan een warm onthaal van nieuwe Brusselaars, samen met Bon. Op basis van de Vlaamse regelgeving bouwen we een vierde pijler uit in het inburgeringstraject: een traject op maat om het sociale netwerk en de participatie van inburgeraars te versterken. Die pijler is in Brussel niet verplicht, maar de VGC ziet dit als een kans om nieuwkomers nóg beter te onthalen binnen het Nederlandstalig netwerk. De VGC ontwikkelde samen met FMDO binnen dit kader reeds het buddyproject CoNnect. Na die proeftuin rollen we dat project nu breder uit, deels met Europese middelen. De ambitie is om meer organisaties uit het N-netwerk te betrekken en bijkomende participatiekansen te creëren voor nieuwe Brusselaars.

5. Brussel is een bruisende en levendige stad, waar mensen zich met elkaar verbonden voelen

Investeren in betaalbare en duurzame energie

De energiecrisis bracht voor veel organisaties van het N-netwerk bijkomende zorgen over de energiefactuur met zich mee. De VGC voerde een eenmalige tussenkomst in de energiefactuur door. Daarnaast zorgen we via investeringssubsidies ook voor duurzame infrastructuuringrepen in de verschillende sectoren. Op die manier helpen we het werkveld in de transitie naar een klimaatvriendelijke stad én zorgen we ervoor dat de energiefactuur structureel verlaagt.

In het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport loopt dit najaar de infrastructuuroproep 'Duurzame ingrepen'. Met deze oproep willen we op langere termijn werken aan duurzame infrastructuur, onder meer via samenwerkingen met BRUXEO voor gratis energiescans en met FIX voor energie-ingrepen.

Plan Atelier

Met Plan Atelier staat het creëren van ruimte voor kunstenaars centraal. Deze legislatuur zijn er al 150 plekken gemaakt, met als laatste aanvulling het Magdalenaklooster in Jette. We blijven investeren in kwaliteitsvolle werkruimtes voor kunstenaars. In 2023-2024 worden nieuwe werven opgestart en andere afgewerkt. Via een diversiteit aan experimentele plekken hebben we de mogelijkheden van zowel tijdelijke als langdurige werkruimtes voor kunstenaars getoond en zullen we het debat blijven aangezwengelen.

Kunst in de klas

Brusselse jongeren moeten de kans krijgen om tijdens de schooltijd in contact te komen met kunst. Dankzij 'Kunstenaars in de klas' lopen jongeren samen met een kunstenaar een traject dat artistieke vaardigheden en competenties binnenbrengt in de schoolloopbaan.

Erfgoedbank Brussel

Vele Brusselaars delen een passie voor lokale geschiedenis. Een podcastreeks brengt de verhalen achter foto's uit de Erfgoedbank Brussel nu nog meer tot leven. Met een projectoproep gaan we op zoek naar Brusselaars die actie willen ondernemen rond het immaterieel erfgoed dat ze een warm hart toedragen en dat ze over willen dragen aan volgende generaties.

Café Volonté

Op 7 oktober organiseren we in de tuin van Le Grand Hospice voor het eerst Café Volonté: een feestdag waar allegeëngageerde vrijwilligers binnen het vrijetijdsaanbod in Brussel elkaar ontmoeten. Café Volonté is de ambitieuze opvolger van de eerste trefdag uit 2022, waarmee we de doelgroep verruimen naar de gehele vrijetijdssector.

Sociaal-cultureel werk

De VGC-dienst Sociaal-cultureel werk lanceert eind 2023 een nieuwe website. Die biedt onder meer een platform voor alle Brusselse sociaal-culturele verenigingen en hun activiteiten. De website werd vormgegeven in co-creatie met de doelgroep en beoogt een betere zichtbaarheid en vindbaarheid van de verenigingen.

Regiobibliotheek

Na goedkeuring van de samenwerkingsovereenkomst door alle 19 gemeenteraden, Muntpunt en de VGC vormen de Brusselse bibliotheken sinds begin september één regiobibliotheek met een gratis basisdienstverlening en gelijke tarieven en termijnen. We lanceren voor dit netwerk een nieuwe, frisse huisstijl en logo om zo een eenduidige, heldere en herkenbare communicatie voor iedere Brusselaar mogelijk te maken. De Brusselse bibliotheken winnen aan slagkracht dankzij een grotere zichtbaarheid en een betere dienstverlening aan hun leden.

Toekomsttraject Gemeenschapscentra

Vanaf september 2023 investeren de VGC en de gemeenschapscentra samen in een toekomsttraject dat tegen eind 2024 moet leiden tot een gedeelde missie en visie voor de 22 gemeenschapscentra (N22). De gemeenschapscentra gaan individueel aan de slag met de prototypes uit het eerdere onderzoek naar multifunctioneel ruimtegebruik zodat we de verschillende inhoudelijke profielen binnen het netwerk kunnen zichtbaar maken. De N22 zullen binnen het toekomsttraject input krijgen van de N100, die bestaat uit 100 medewerkers, bestuurder, vrijwilligers, gebruikers en niet-gebruikers.

Gemeenschapscentra in de steigers

Dit najaar heropent Gemeenschapscentrum De Vaartkpoen de deuren van een nieuw huis vol ontmoeting en muziek. GC De Markten krijgt een nieuwe binnenkoer en onthaal en de publiekswerking zal opnieuw op volle capaciteit kunnen draaien in de loop van het voorjaar van 2024. In het najaar van 2023 gunnen we de design & build-opdracht voor de multifunctionele site Nekkersdal, zodat de werken in 2024 kunnen starten.

Paspartoe

In 2024 bestaat de Brusselse vrijetijdspas Paspartoe 10 jaar. Het feestjaar startte in september met een uitstap van 120 kinderen en jongeren naar de Memorial Van Damme. Doorheen het hele werkjaar plannen we activiteiten met en voor de verschillende doelgroepen. Op 1 februari 2024 zetten we de verwezenlijkingen en doelstellingen van Paspartoe extra in de verf en belonen we onze partners met een spetterend feest.

Duurzame stedelijke ontwikkeling, voor en door Brusselaars

We ronden het participatieve stadsvernieuwingsproject Groenblauw bxl af – waarbij we de sociale cohesie in Brusselse wijken versterken door in te zetten op meer (eetbaar) buurtgroen. Op de tweetalige website groenblauw.brussels vinden Brusselaars of organisaties die zelf een project willen opstarten praktische fiches waarmee ze zelf aan de slag kunnen gaan.

Met de Bruss-it-oproep steunen we opnieuw projecten van Brusselse stadsmakers met goesting, die van hun buurt een leefbare, aangename plek willen maken. In de nieuwe editie behouden we het centrale thema: ‘Samenwerken aan een duurzame en leefbare stad’ en de inhoudelijke clusters: Share-it, Reuse-it, Green-it, Activate-it. In het najaar maken een aantal enthousiaste burgers deel uit van de jury die de projectaanvragen beoordeelt. In 2024 organiseren we een ‘Bruss-it XL-event’, om de vele Bruss-it-initiatieven in de kijker te zetten en ervaringen uit te wisselen.

We werken verder aan projecten die de Brusselse stadsvernieuwingsaanpak van de Duurzame Wijkcontracten verbinden met het Vlaamse instrument Stadsvernieuwing. Zo realiseren we onder meer twee nieuwe jeugdsites van D’Broej voor de werkingen ‘Vereniging Marokkaanse Jongeren’ en ‘Centrum West’. Ook werken we mee aan het stadsvernieuwingsproject op de Slachthuissite, samen met de MSI (Maatschappij voor Stedelijke Inrichting), Abattoir NV, de gemeente Anderlecht en de Erasmushogeschool Brussel.

6. Brussel zorgt en beweegt

Focus op jeugdhulp en mentaal welzijn

De jeugdhulpsector heeft het de voorbije jaren zwaar te verduren. Het aantal meervoudige problematieken neemt toe. Voor heel wat verontrustende thuissituaties vinden de organisaties nauwelijks nog een oplossing. De werkdruk ligt hoog en de sector heeft het moeilijk om mensen aan te trekken.

De VGC neemt een sturende rol op in de aanpak van deze crisis. Vanuit onze unieke positie dicht bij het Vlaamse beleid en nauw betrokken bij het werkveld, geven we mee vorm aan het Brusselse luik van het Vlaamse crisis- en investeringsplan voor de jeugdhulp. Samen met de Vlaamse overheid onderzoeken we hoe we de initiatieven voor de Brusselse jeugdhulp zullen coördineren. We blijven ook ruimte bieden aan vernieuwende Brusselse initiatieven in de jeugdhulp.

We zetten ons verder in voor het mentale welzijn van Brusselse kinderen en jongeren. In ons administratiehuis loopt dit najaar een belevingsexpo van zowel TEJO (Therapeuten voor Jongeren) als van Cachet, een organisatie voor en door jongeren met jeugdhulpervaring.

Uitbouw van Wijkgezondheidscentra

We pakken gezondheidsongelijkheid aan. Wijkgezondheidscentra (WGC) bieden daarvoor een antwoord op maat. We investeren dit jaar in de infrastructuur van het nagelnieuwe Goujonissimo in Kuregem, de renovatie van WGC De Brug in Sint-Jans-Molenbeek en helpen WGC Noord in de Noordwijk bij haar opstart. We werken samen met SAAMO Brussel en Logo om ook in Peterbos versterkt in te zetten op gezondheidspromotie. We starten er een Brussels pilootproject Halt2Diabetes op.

Ondersteuning Lokale Dienstencentra

We ondersteunen de lokale dienstencentra verder als ankerpunten voor welzijnsvragen. We starten samen met hen een traject rond diversiteit om zo onder andere de toegankelijkheid van hun werking te verhogen voor de groeiende groep ouderen met een migratieachtergrond. We ondersteunen de lokale dienstencentra op het vlak van ICT en kennisdeling en we voorzien bijkomende subsidies voor onderlinge samenwerking tussen de centra.

Investeren in duurzaamheid

We lanceren ook twee nieuwe duurzame investeringsoproepen. Zo dragen we structureel bij aan een klimaatrobuuste stad en een lagere energiefactuur. Organisaties uit de sectoren welzijn, gezondheid en gezin kunnen sinds augustus projecten indienen om hun gebouwen energiezuiniger te maken. Daarnaast lanceren we in het najaar een oproep om ook de mobiliteit van de dienstverlening van welzijns- en zorgpartners te verduurzamen.

Lokaal Sociaal Beleid

Heel wat Brusselaars vinden moeilijk de weg naar de juiste hulpverlening. Daarom is het belangrijk dat welzijns- en zorgpartners de handen in elkaar slaan en zorgen voor een aanbod dat dicht bij de meest kwetsbare Brusselaars staat. We zorgen voor een stevig lokaal sociaal beleid waarbij bruggen bouwen centraal staat. We zorgen voor de aanwezigheid van het sociaal werk in de schoolcontext en de vrije tijd via het project ‘Welzijnsvragen op School’ dat we uitwerken met CAW Brussel en de diensten maatschappelijk werk van de mutualiteiten. Door onthaalpermanenties te organiseren in de scholen zorgen we ervoor dat welzijnsnoden van gezinnen sneller gedetecteerd en opgevolgd worden. En we werken samen over welzijns- en gezondheidsbeleid met de Vlaamse en de Brusselse overheden. We maken werk van de afstemming rond de eerstelijnszone in Brussel, en geven mee vorm aan de zorgbekkens in het kader van het geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan.

Betere sportinfrastructuur en een toegankelijk sportaanbod

De realisaties op het vlak van uitbreiding van kwaliteitsvolle en beschikbare sportinfrastructuur binnen schoolaccommodaties werden in een overzichtelijke brochure gepubliceerd.

Naar aanleiding van de komst van het openluchtwembad op de Abattoir-site, zal Pool is Cool al een aantal zweminitiatieven op de site organiseren.

We lanceren in oktober een campagne ‘Betaalbare sportclub’ om sportclubs, hun besturen en de sporters zelf te informeren over alle bestaande kortingssystemen. Naast een interactieve video die informeert, biedt de sportdienst ook praktische begeleiding aan.

De VGC-sportdienst lanceert en ondersteunt een *lerend netwerk* voor haar sportclubs. Dit netwerk biedt een platform voor de clubs om te leren van elkaar, externe expertise op te bouwen en uit te wisselen over actuele thema's binnen clubwerkingen.

We werken verder aan een betere vindbaarheid van het VGC-sportaanbod door een bijkomende interface te bouwen die de activiteiten ook rechtstreeks laat doorvloeien naar het Brussels sportkadaster. Op die manier kunnen de Brusselaars een volledig aanbod vinden in het kadaster via de gewestelijke website sport.brussels.

De VGC-sportdienst organiseert sinds 2013 samen met de Vlaamse Trainersschool de cursus ‘bewegingsanimateur’. Door de jaren heen werden zo meer dan 200 nieuwe lesgevers opgeleid. De

Vlaamse Trainersschool hertekende de opleiding grondig, samen met de VGC. In de paasvakantie 2024 zal de VGC de gloednieuwe cursus 'Coach 4 Skills' organiseren. Door op meer specifieke motorische vaardigheden in te zetten, verwachten we dat de kwaliteit van de lesgevers en dus ook van het sportaanbod er nog op vooruit gaat.

Het mag duidelijk zijn: opnieuw gaan we met de Vlaamse Gemeenschapscommissie dus een bijzonder productief jaar tegemoet. We grijpen zo veel mogelijk kansen aan – en creëren die zelf – om Brusselaars samen te brengen, te versterken, te ondersteunen. Dat doen we zelden alleen. We werken samen met een bontheid aan overheden, organisaties en personen die een band hebben met Brussel en het N-netwerk. We verbinden ons ertoe de engagementen uit deze beleidsverklaring met verve na te komen – en meer te doen dan dat.

Iedereen die in Brussel de dingen in beweging wil brengen, kan terecht bij de VGC. Dat is niet enkel nodig om vooruit te geraken en aan veerkracht te winnen, het is ook de manier waarop we naar stad en samenleving kijken. Kort gezegd: Brussel is wat we delen.

De collegeleden,

Collegevoorzitter bevoegd voor Begroting en Financiën, Welzijn, Gezondheid, Gezin, Stedelijk beleid, Armoede, Gelijke Kansen, Brede School, Speelpleinen, Patrimonium, Facility, Investeringsbeleid, Media en Communicatie

Elke VAN DEN BRANDT

Collegelid bevoegd voor Onderwijs, Scholenbouw en Ambtenarenzaken

Sven GATZ

Collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport, Gemeenschapscentra, Muntpunt en Etnisch-culturele minderheden

Ans PERSOONS